

סודי ביותר

פ ר ט י כ ל
 ישיבה סו/שכ"ז - של הממשלה
 י"ד באב תשכ"ז - 20.8.67
 (בבוקר ואחר-הצהריים)

נכחו השרים: ל. אשכול - יו"ר

א. אבן
 י. אלון (עד אמצע סעיף 753)
 ז. ארן
 מ. בגין
 י. בורג
 י. ברזילי
 י. גלילי
 מ. דיין
 ז. ורהפטיג
 י. ישעיהו
 מ. כרמל
 י. ספיר
 פ. ספיר
 מ. קול
 ח.מ. שפירא (מסעיף 753)
 י.ש. שפירא
 ז. שרף
 א. ששון

נעדרו השרים: מ. בנטוב (בחופשה)

ח. גבתי (בחופשה)

י. עוזאי - מזכירת הממשלה
 י. הרצוג - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה

סדר היום:

שאלות .746
 סקירות .747
 ארמון הנציב .748
 ביקור נציגו האישי של מזכיר האו"ם לענין ירושלים .749
 קיצוצים בתקציב לשנת 1967/68 .750
 הורדת מסים עקיפים על מספר מוצרים בני-קיימא .751
 הצעת תקציב נוסף לשנת 1967/68 .752
 הגדה המערבית .753
 הגדה המערבית - אחה"צ
 היערכות צבאית בשטחים המוחזקים - אחה"צ .754
 קיום החלטה מס. 729 (ג) מיום ז' באב תשכ"ז .755
 (13.8.67) - אחה"צ

המשך הדיון בסעיף 753. הגדה המערבית

ראש הממשלה ל. אשכול:

בין הרשומים לרשות הדיבור ישנם כמה חברים, שאם אני טועה, היו רוצים לחשוב עוד בדבר. השר בנטוב איננו, וניתן רשות הדיבור לשר הפנים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני מבין את הלחץ המוטל עלינו, כאילו מוכרחים אנו לומר בדיוק מה רוצים אנו לגבי הגדה המערבית. יודע אני שעדיין לא ברור לנו מה חושבים האמריקאים ומה תעשה אמריקה בנדון. אין לנו בכלל ידיעות ברורות על מחשבות אחרים, ומעצמנו דורשים אנו עמדה ברורה.

לכן, אני מציע שלא נחליט דבר עתה. אני חושב שזה ענין לזמן רב עד אשר נגיע לישיבה סביב שולחן השלום וניהול מו"מ עם הערבים. לכן, מה מכריח אותנו לדעת בדיוק מה רוצים אנו כבר מהיום?

הצעתי היא שאל נחליט היום דבר. בינתיים מקבל אני הצעת השר דיין שבמקומות מסויימים, שהכרחי לנו הדבר מבחינה בטחונית, ניישב את הצבא שלנו, נקים האחזויות של הצבא, אך לא של התיישבות; נשמור מבחינה בטחונית על מקומות אלה ונקים אותם בחמשת המקומות אותם ציין שר הבטחון.

אני מציע דבר נוסף: ניישב כמה מקומות, אלה שהיו בידינו לפני שנת 1948, לדוגמא: ירושלים, בה היה לנו ישוב גדול, חברון - שם ישב קיבוץ יהודים גדול, לשם חוזרים אנו לאחר שגרשו אותנו משם הערבים. או גוש עציון, עטרו, בית הערבה, נוה-יעקב - נקודות ישוב שהיו מוחזקות על-ידינו, שם נלחמו יהודים והקריבו קרבנות. הערבים הרסו לנו שם את הישוב וגרשו את התושבים ולשם חוזרים אנו עתה.

המדובר יהיה באותם מקומות מהם נושלנו, בהם רוצחנו, אותם ניישב עתה ולא יותר מזה. אין המדובר כאן בהתיישבות גדולה.

ביחס לשאר העניינים - ברשותנו הזמן לדון ולהחליט אחר-כך, בזמן הרבה יותר מאוחר.

חייב אני לומר, שהדבר הלוחץ עלינו הוא כנראה לא אומות העולם, לא אמריקה ולא אנגליה. אלא אנו לוחצים על עצמנו. היהודי ברחוב טוען: מה שותקים אתם? אני צריך לדעת בדיוק מה חושבים אתם. ועתון זה או אחר כותב: מה העמדה שנוקטים אתם? לכן, הלחץ הוא פנימי ולא חיצוני ועלינו להתאזר עוז ואומץ ולומר לכמה יהודים, שכאשר יגיע הזמן - נפרסם דעתנו ברבים. היום ממשיכים אנו לשמור על המקומות בהם יושבים אנו. כל זמן שלא נשב ליד שולחן השלום - איננו נסוגים מכל המקומות בהם יושבים אנו. נדמה לי שהשכל הפשוט צריך לחייב אותנו לא לדבר על זה עתה.

יש לנו כל כך הרבה מיניסטרים, ברוך-השם, ועדיין לא ראיתי מיניסטרים שידברו ויצהירו כל כך הרבה הצהרות, וכמובן: מלבד שר ההסברה שלנו. יום יום שומעים אנו הצהרות על כל מה שעולה על דעת כל אחד ואחד. העולם מוכרח לדעת מה חושב כל אחד מהשרים שלנו.

לכן אומר אני: לעולם לא חשוב הדבר כל כך, אלא

כדי לנגח אותנו. גם לי לא חשוב כל כך לדעת עתה כל דבר שמישהו רוצה להביע או לחשוב.

עלינו להזדיין בסבלנות, לשמור קצת על כבודנו;

אל נטפל יותר בעניינים. עלינו לעשות מה שחייבים אנו לעשות, אך לא יותר מזה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

היות ויוצא אני מנקודת השקפה שהיתה לי פעם

הזדמנות להסבירה, שעלינו להחזיק בידינו את כל ארץ-ישראל, עם מינימום ערבים, ואפילו עם כל אותם ערבים היושבים בה, אני אומר זאת משום ששולל אני את הגישה שלא כדאי לנו להחזיק בארץ המיושבת בערבים. לגבי ארץ-ישראל לא קיים בשבילי השיקול אם זה כדאי או אינו כדאי. עלינו לעשות כל מאמץ למען נוכל להתגבר על הבעיות. אבל היות ואין לי הספקות הפנימיים בענין זה, אני נגד כל החזרת שטח כלשהו. אין לי ספק שעלינו להשתדל לנסות ולהחזיק בכל ארץ-ישראל שבידינו, עם כל הרי-הרים של הבעיות.

מדוע אני נגד ההכרזות: כי היום המצב המדיני

שלנו טוב, מבחינה זו שאנו המנצחים ורוצים אנו בשלום. ואילו המנוצחים הם שאינם רוצים בשלום. בתודעת העולם אי-אפשר לתאר מצב טוב יותר מהקיים: המנוצח מופיע כשהוא מושיט יד לשלום, והמנוצח הוא שאינו רוצה בזה. מה אפשר לדרוש עוד מאתנו?

כל הכרזה שלנו עתה, שלוקחים אנו ולא נחזיר -

פירושה זריקת הכדור מצדנו; ובמקום שצריכים הם עתה להיענות לבקשת השלום שלנו - הרי לוקחים אנו את האודיום עלינו. במידה ונצא בהכרזות כאלו - ישאלו אותנו: וכי מה מדברים אתם על שלום? ובצורה כזאת מבטלים אנו בבת-אחת כל האהדה

שרושים אלינו בעולם.

אם תתכנס מועצת הבטחון או עצרת האו"ם ותאמר:
ישראל הודיעה שהיא מחזיקה בכל השטחים ואינה מתכוונת להחזיר דבר, ומה רוצים
מהערכים המסכנים? הרי אין על מה לדבר עם הישראלים.

לכן, כל הכרזה כזאת פירושה ביטול כל האהדה
הקיימת אלינו בעולם, ושנחוצה היא לנו עתה מאוד. לכן אני נגד הכרזות ובעד
עשייה, כל עשייה אפשרית. אני מסכים גם לתכנית שר הבטחון בעניין בסיסים
צבאיים, היאחזות נח"ל, עד כמה שזה קשור בהיאחזות צבאית. עשייה בשטח הכלכלי
ובכל שטח עשייה אפשרי אחר. אך אני נגד עניין האמירה, שלא תוסיף לנו דבר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בצורה גרציוזית הצלחת לדלג על משהו.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

על השאלה: מהיכן לקחת יהודים?

ראש הממשלה ל. אשכול:

אצלך אין ספיקות, הכל יהיה בסדר ויכול להיות
רק לטובה. אך הויכוח אינו אם נכריז או לא נכריז. אני בטוח שגם מר בגין
אינו רוצה שנקבל מליון וחצי ערבים נוספים לישראל, וישנו חשש גדול שמליון וחצי
ערבים אלה יכולים להתרבות הרבה יותר מהר מאתנו. על כל פנים, כך היה הדבר עד
עתה. שואלים עתה אותנו שאלות, ולא רק האמריקאים. אם האמריקאים חדלו לשאול
- זה קצת מפחיד אותי, כי אז יקבעו הם עצמם עמדתם, בלי להתייעץ אתנו.

קיימת בעיית הפליטים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

ומה אם אנו נאמר זאת?

ראש הממשלה ל. אשכול:

רגע אחד, איני קובע עמדה, אלא רוצה אני שלא נעשה לעצמנו את החיים קלים. שאלתי מדוע להוטים אנו שיבואו דווקא שלושת אלפים פליטים ביום? ברגע זה איני יודע ואיש אינו יודע מספר הערבים בארץ. שאלתי את פרופ' בקי וביקשתי לדעת דבר ברור פחות או יותר. ידוע לנו שהמפקד הירושלמי נערך וכבר עתה מדברים על טעות שהיתה בו, כאילו נוספו אחרי המפקד תושבים ערבים, ועל-כל-פנים - עתה נוקטים במספר 67.000.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

תחילה הודיע על 35.000 והמספר קפץ ועלה

ל-67,000.

שר הבטחון מ. דיין:

זה היה אחרי ששינינו את המפה והוצאנו מספר כפרים מאזור ירושלים, ערערנו על המפה שהובאה אלינו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

המספר 34,000 היה כנראה לפני ההרחבה. עדיין לא ברור לנו מה מספר הפליטים, אם הם מונים 200 אלף או 250 אלף. ישנם 450,000 ערבים ברצועת עזה. מלבד אלה ישנם ערביי שכם.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אמרתי: אילו היה זה תלוי בנו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אילו היה זה תלוי בנו - היינו מוציאים את כל

הערבים לברזיל.

לכן אומר אני: אתה דלגת גרציוזית על שאלה,

ושמענו את הדברים מהשר אלון ומאחרים, ואלה מחשבות שנזרקות כך. שניים-שלושה חברים אמרו לי, שרוצים הם עוד שניים-שלושה ימים לחשוב על הדברים. כך שבלאו-הכי לא נוכל להחליט היום ואולי כדאי לעבור עתה לעניינים אחרים.

קבלנו אינפורמציה, שאם עולים אנו על גבול

הירדן, על הגבול - יש שם שטח של 150,000 דונם אדמה ונאמר שגם בעמק דותן ישנה אדמה, שאמנם היא פרטית, אבל אפשר לרכז שם רבע מליון עד שלוש-מאות אלף דונם אדמה. אם אפשר יהיה לחכור אדמה זו - אפשר יהיה ליישב שם יהודים. השאלה היא - את מי ניישב שם. האם פליטים? העולם היהודי, הגויי והאינטליגנטי, יכול להיות שישכח בעוד חודשים-שלושה ויכול להיות שלא יתנו לשכוח זאת. אני חושב בלבי שאיננו פטורים מלהציע דבר שלם.

במשך עשרים שנה אמרנו שוודאי יהיה שלום. מדוע

לא נדרוש עתה לעצמנו את מי הלבנון? ואם מישאו מזכיר את אל-עריש - זה שוב סבך. אך בכל-זאת אפשר לומר כאן שקיימת בעיית מצרים. ישנו סיני ובאל-עריש יש קצת מים. אולי אפשר לנצל שם מים שיובאו ממקומות אחרים?

לפני עשרים שנה עשינו עבודה והיא גרמה לך

שישנם פליטים. עתה ישנם שוב פליטים נוספים ואנו רוצים להתפטר מהם פעם נוספת, ואיננו אומרים בנושא זה דבר. אתה אומר על ענין זה מה שאומר שר

הבטחון. אך לא אמרת, לדוגמא, שיש לגשת ולסלול כבישים ושכלל מקום זה יגרום לסיפוח; מההרים עד לשרון יעברו הכבישים והעניין אינו פשוט: בכל מקום 3-5 ק"מ יצטבר העניין לעשרים אלף דונם. האם יש מי שבדק את הכרמים, את כל הקרקעות וההרים והסלעים שם? האם אפשר לשבת במקום זה רק כבסיס של חיילים? השכל מחייב שעל הרים אלה אין לעשות היאחזות חקלאית, אלא משהו קטן, מצומצם.

היתה אצלנו משלחת של כפר עציון לשעבר. הם ביקשו לבדוק את העניין מתוך מחשבה להתיישב שם. אפשר לבדוק את המצב בבית הערבה. זה עניין המחייב מחשבת-יתר וייתכן שאפשר יהיה לומר שאמנם ניתן ליישב שם, אולי את אותם פליטים שישנם, אולי כמה אלפים לא יהודים וכמה אלפי פליטים יהודים, שיבואו, שישנם וכו'.

אתה בדברריך עובר על נושא זה בצורה מדי גרציוזית ויש חברים החושבים שאם הם שמים ראשם בחול - הסכנה נעלמת. לכן, אני שותק, אך משהו בדברריך אינו נראה לי.

על-כל-פנים היו כמה חברים שאמרו שעדיין רוצים הם להוסיף ולחשוב על כך.

רשומים לרשות הדיבור השר שרף, שאיננו כאן, השר ששון, שאם רוצה הוא מאוד - אתן לו רשות הדיבור. השר גלילי, השר בנטוב שאיננו כאן, השר ארן, השר כרמל, השר שפירא והשר ורהפטיג דיברו כבר.

חברים פנו והציעו לי שאולי כדאי לדחות את הדיון לתאריך מאוחר יותר, אך אם חברים רוצים לדבר עתה - ידברו. אם לאו - נדחה את הדיון לכמה ימים.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אם היו"ר רוצה שלא ידברו? אם לא כדאי לדבר
עתה בנושא זה - אין זה עולה לי בחיים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני סבור שצריך להגיע למסקנה, אבל לפי דברי כמה
חברים שפנו אלי ואמרו, שלאחר שנדבר כאן בנושא - הם יפנו ויבקשו לדחות את
המסקנות לשבוע הבא, ובשבוע הבא נתחיל ודאי מחדש בכל העניין, והיות ולפנינו סדר
היום ארוך ועמוס - לא כדאי לחזור שוב לעניין זה.

שר המשטרה א. ששון:

אני מבין היטב ומעריך מאוד את המניעים הנפשיים,
המוסריים, היהודיים, הציוניים שהביאו את השר בגין לטעון לשלמות ארץ-ישראל.

השר מ. בגין:

תוסיף מניעים מדיניים ובטחוניים.

שר המשטרה א. ששון:

אני מבין ומעריך היטב את המניעים הללו.
במה דברים אמורים: אילו היה משכנע אותי לפחות
בעוד שני דברים: (א) מה אפשר לעשות עם מליוני הערבים הללו; (ב) האם יש
בטחון שהעליה תגבר? אם כן - לא יכולים להיות בינינו חילוקי-דעות ביחס
לשלמות הארץ. אך ישנן שתי עובדות ברזל, שהן חותכות בעניין זה, שאלת הערבים
ושאלת העליה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

קיימת שאלת הערבים ושאלת היהודים.

שר המשטרה א. ששון:

לפני שנה, כאשר בא הדו"ח של פרופ' בקי ואמר שמספר הערבים בארץ הגיע ל-300 אלף - כל חברי הממשלה רעדו. הוא אמר שכעבור כך וכך זמן יגיע מספרם לכך וכך אלפים ויהיה שוויון בינינו בכמות. לפני שבוע שאלתי את בקי: מה המספר כיום, ואמר לי שהגיעו ל-330 אלף, ערביי ישראל בלבד. כלומר, מאז עשרה חודשים ועד היום, עלה מספרם ב-30 אלף. אם נעשה את החשבון שלנו - לא העלינו ארצה במשך התקופה הזאת 30 אלף יהודים. אם נוסיף על ערביי ישראל את 70 אלף תושבי ירושלים הערבים - מגיע מספרם ל-400 אלף. תוסיף עליהם את 100 אלף התושבים הקבועים שבעזה - מגיע אתה לחצי מליון. אחר-כך ישנם עוד פליטי עזה, תושבי הגדה ופליטי הגדה - יחד מליון וחצי ערבים. איך שלא תעשה את החשבון - אלה מליון וחצי ערבים שאינך יכול למנוע מהם את זכויותיהם כאזרחים, בייחוד במאה העשרים, כאשר שאלת שחרור העמים בעיצומה, גם אם ניצחנו וכבשנו אותם.

דבר נוסף: 2 מליון ו-300 אלף יהודים, לעומת מליון וחצי ערבים בארץ - כל היהודים הללו יהיו צריכים להתגייס כדי לשמור על הסדר בין אותן מליון וחצי ערבים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

תהיה אז תעסוקה.

השר מ. בגין:

לא תהיה אז אבטלה.

שר המשטרה א. ששון:

מניין הבטחון לשר בגין שתוך חמש שנים ישתקו

הערבים ותהיה עלייה כזאת או אחרת?

כאשר הסכמנו בשנת 1948 למה שהסכמנו - המצב

היה אז אחר לגמרי. אז הסכמנו שיהיו 600 אלף יהודים ו-500 אלף ערבים, לפי חלוקה. כי היינו אז במצב שנאלצים היינו להסכים לכך, כי תפקידנו היה להקים מדינה יהודית. עתה, במו-ידינו באים אנו להרוס זאת?

השר בגין דיבר על זכות הדורות הבאים: איזו

זכות לנו לחייב את הדורות הבאים בנוכחות מליון וחצי ערבים במצב כזה? נדמה לי שאין לנו זכות לעשות זאת, להעמיד את המדינה הזאת כל הזמן במצב בטחוני חמור, מצב של איומים על גבי איומים, כאשר אנו מוקפים ערבים. איננו יושבים באמריקה הלטינית, אלא במזרח-התיכון. אנו מוקפים מדינות ערביות שהחליטו להרוס אותנו. האם עלינו להקל עליהם את המלאכה?

בסיבוב זה של הדיון מסתפק אני בהערות אלו.

אשר להצעת שר הבטחון, להקים בסיסים צבאיים - הוא אמר שבזמן הכיבוש יוקמו שם מחנות צבאיים גדולים, כדי לשמור על הסדר והשקט. הוא לא אמר שזה פתרון לבעיית הגדה המערבית ושהוא רוצה להפוך את תושביה לאזרחים ישראלים, אלא הוא מחפש דרך לפתרון בעיית שמירת הסדר והשקט באזורים אלה בלבד. לזאת אפשר להסכים.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אני רוצה לומר שאיני רואה שום סיבה מדוע נחלק את המחנה המלוכד ליד שולחן זה על דברים שאין הכרח להתחלק ולהתווכח בהם כלפי חוץ. יש לנו נוסח סיכום שקבענו בשעתו, שעומדים אנו היכן שעומדים. כל זמן שאין רוצים לשבת ולדון אתנו - אנו עומדים באותם מקומות. כי מי שאינו רוצה לדבר אתנו - סימן שהוא רוצה לחדש את הקרבות או המלחמה. לכן, אנו נמצאים במקום שנמצאים. קבענו נוסחה של שלום ובטחון: קשרנו שני הדברים ואמרנו: שבשבילנו ישנם כאן כמה דברים מוסכמים, שאיננו מוכנים לדבר עליהם. איננו מוכנים לנהל משא-ומתן על ירושלים. כפי שהבינותי מהדברים שהושמעו על-ידי ראש הממשלה ושרים אחרים - רצועת עזה כחלק מישראל אינה בוויכוח בינינו. הרכס העליון של הגולן חייב להישאר בישראל וגם הוא אינו בוויכוח מבחינתנו ולא יעמוד לוויכוח אי-פעם, כי לא נפקיר את הישובים שם, כפי שהיו בסכנה מתמדת בעבר. נוסף על כך אמרנו שאנו עומדים על תיקון הגבול עם ירדן, שאינו יכול להיות כפי שהיה, מטעמים בטחוניים. לא מצאתי חילוקי-דעות בין החברים, לגבי הסיכומים הללו.

כל זמן שאין מי שמוכן לשבת לדבר אתנו, ואנו מלוכדים על-בסיס זה - מדוע צריכים אנו לחלק את המחנה על אלה הרוצים את כל הגדה, את כל ארץ-ישראל ההיסטורית ואלה שמוכנים לוותר על חלק למען השלום? ייתכן שממילא נשב שנים במקומות אלה, כי לא ירצו לנהל אתנו משא-ומתן, ולא נזוז משם.

איני רואה מי יוכל עתה לנהל אתנו משא-ומתן. יתכן שחוסיין אינו פרטנר עתה למשא-ומתן, אם אינו רוצה להשלים עם איחוד ירושלים ולא לתיקוני גבולות בגדה המערבית, למרות שמשכם היו לו צרות בלבד בעבר, ייתכן שאינו מועמד לניהול משא-ומתן אתנו עכשיו.

לכן, נשב עתה היכן שיושבים אנו ואם יימשך המצב
שנים - זה יחייב אותנו לחפש פתרון לבעיות כלכליות ולבעיות שתיווצרנה עקב
עובדות מסוימות.

איני רואה סיבה, בטרם זמן, לפתח עתה במדינת
ישראל ויכוח בין מכסימליסטים ואלה המוכנים לוותר למען השגת שלום בר-קיימא. אם
יבוא רגע מתאים למשא-ומתן על שלום ויהיו הצעות קונקרטיות ונדע מה עומד
להכרעה, אזי נדון בשאלה: תמורת מה אנו מוכנים לחתום על שלום, ואז יהיה
הוויכוח על מישור אחר.

אם שר הבטחון הציע להקים מחנות צבא הקיימים שם
ממילא, באותם מקומות בהם היו מחנות צבא ירדן - הרי ראיתי אותם המחנות והם
מצויים על רכסים, בכל אותם מקומות המתאימים לנו. צריך לשפרם ולהחזיק בהם
צבא, שידאג לבעיות הבטחוניות. על-כך אין צורך בכלל להתווכח.

אך אם מדברים על התיישבות, אם מדובר על מקומות
ש אליהם רוצים לחזור או על היאחזויות סביב מחנות הצבא - זו הכרעה מדינית. ראש
הממשלה יכול, בצדק לשאול: אם אני רוצה בהתיישבות יהודית וביחד עם זאת לטפל
בבעיית הפליטים הערבים, ולו גם באופן חלקי, אזי עלי לדעת היכן אני רוצה ליישב
פליטים ערבים, כי נצטרך לתרום לענין זה ולו גם תרומה חלקית. ייתכן שנצטרך
ליישב חלק מהם. אני רשאי, לכן, לתכנן למפרע היכן אני רוצה ליישב פליטים
ערבים והיכן יהודים. אין צורך לעשות זאת באופן מקרי, לפי מה שהיה פעם. אם
היה ישוב יהודי מבודד בעבר ואני רוצה ליישב את המקום על-ידי פליטים - מדוע עלי
להקים ישוב מבודד של יהודים מחדש? עתה יכולים אנו להרשות לעצמנו תכנון
הדברים בצורה יסודית יותר - ברגע שנגיע למסקנה שיש ליישב את הגדה.

אשר לפתרון בעיות הבטחון, מחנות הצבא, בתי-ספר צבאיים, כפי שהוצע כאן - חושבני שלא יכולה להיות התנגדות לכך. אפשר לחייב זאת, כי הדבר טוב בשביל הערבים שידעו ששלטוננו יכול להימשך שם שנים וירגישו קיומנו שם.

אך להתחיל להתווכח בינינו על איזה חלק מהגבעות במשולש נוותר, או משטח "צוואר הבקבוק" של המדינה, או בסביבות חברון או במקום אחר - אין כל סיבה שנעשה את הדיון בנושא זה עתה. כי זה נושא שיחלק אותנו באופן מלאכותי, כאשר אין לנו פרטנר לשיחות שלום, ואיננו יודעים אם יהיה גם מחר.

הצעתי היא לאחד את המחנה ואת המדינה כולה על המאחד אותנו והוא רב מאוד. אין שום סיבה להתחיל בויכוח פנימי, כפי שהציעו כמה עתונאים ואחרים, שהנה חייבים אנו לדעת כבר עתה בדיוק - מה חושבים אנו שישאר לתמיד שלנו ומה נחזיר. עדיין מוקדם לערוך את הויכוח הזה. ולעומת-זאת - כאשר דיברתי על התיישבות הפליטים - דיברתי על ענין לדוגמא, כפי שאמרתי פעם, שהאמריקאים קוראים לזה: "פיילוט פרוז'קט". נעשה זאת במקום שהממשלה תמצא לנכון. לא נשנה את המצב האתני של האוכלוסיה. אם הם יושבים שם במחנה - נעשה זאת באותו המקום, אם בעזה או במקום אחר בו ישנו ישוב צפוף של ערבים.

אני מציע ללכת בדרך זו, ואל נלך בדרך שתביא לנו

צרות בטחוניות וחיצוניות אחרות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני שואל את כל אלה שלא דיברו עדיין, ולא מפני

שלא רצו לדבר, האם להמשיך היום בדיון או להעביר זאת ליום ראשון הבא והיום נדון בדברים אחרים.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

ביום א' הבא לא אהיה בישיבה, כי יוצא אני

לחופשה.

שר הסעד י. בורג:

מלבד דברי השר שרף, שנשמע אותם היום, הרי במידה ויש סיכוי שלא יהיה זה ויכוח כמו רומן בהמשכים, ונתחיל בשבוע הבא את הדיון בזמן ונסיים את הסיבוב שלפני האחרון - יש טעם לדחות את הדיון לישיבה הבאה. אני מציע שנקיים את הדיון בישיבה הבאה מתוך הנחה, שנסיים את הסיבוב כולו.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

שאלה לי אל משה דיין: הנוסחה שלך, האומרת שנניח שיש לנו הסכם עם חוסיין על העמדות, הבסיסים של הצבא. נניח שהוא מסכים לכך, כשם שאלג'יריה הסכימה כאשר קיבלה את עצמאותה, שהצרפתים יחזיקו בשני בסיסים שם. אין אנו הראשונים המופיעים בתביעה ממין זה. האם זה אומר שהשליטה האזרחית-הבטחונית חוזרת לחוסיין?

שר הבטחון מ. דיין:

מה שהצעתי אינו מונע עצמאות אזרחית של הערבים הנמצאים שם - אם זה חוסיין או לא חוסיין, כי זה אינו עומד בסתירה.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

קודם-כל רציתי שנדע היכן עומדים אנו בויכוח הפנימי. כי אני חושש מהויכוח הפנימי יותר מאשר מהמאבק החיצוני, ולא מפני שחושש אני מויכוח, אלא זה הויכוח המסובך ביותר שעמדנו בו מימי ועדת פיל.

אני רוצה לטפל בעניין המכסימום והמינימום. השאלה אם לקבל מכסימום ערבים ומינימום שטח או מינימום ערבים ומכסימום שטח, או שנקבל מינימום שטח עם מינימום ערבים או מכסימום שטח עם מכסימום ערבים. ההכרעה כאן קשה. יש מי שמאמין שיכולים אנו להתגבר על הבעיה הערבית.

יש הבדל יסודי, השר בגין, בין שנת 1948 ושנת 1967. אחד הארגומנטים בעד הכרעה לטובת המדינה בשנת 1948 היו העקורים היהודים באירופה. מחנות העקורים מקפריסין עד גרמניה - זו היתה טענה שלנו שחשפיעה על ההכרעה באו"ם. זה הכריע את מהלכו של טרומן; זו היתה הטענה הקשה ביותר והמכשיר החד ביותר שהיה לנו בעניין זה היתה עליה ב', כי היה מי שהלך לעליה ב'. אבל העובדה הזאת של העקורים שעמדו בפתח השער, על סף המדינה, כשהם פזורים בכל אירופה, ובקפריסין ואיטליה, מאות אלפי יהודים שחיכו למדינה, היא היתה לא רק טענה משכנעת ועובדה קובעת, אלא גם קבעה את ראייתנו ההיסטורית: הקמת המדינה עם 300 אלף או 400 אלף ערבים. היום נמצאים אנו במצב הפוך: הערבים לא בורחים והיהודים לא באים, וכמובן שרוצים אנו להגביר עליית היהודים והילודה ולעשות הכל להרבות מספרנו כאן, אבל כל אלה הינם דברים היפוטטיים. נצליח בהם אם יהיה לנו הרבה מזל. העובדה היא שנחיה במדינה בה יהיו 40% או שליש תושבים ערבים, ופירוש הדבר - שלושים ושישה חברי-כנסת ערבים.

כל מי שחושב שנצליח להקים בשנת 1967 קנטון, או שנוכל לתת אוטונומיה בשנת 1967 לאותם ערבים - כאילו הציע היום לדרום אפריקה שתעשה כך, אך שם הדבר פשוט יותר, כי זו ארץ נוקשה יותר, ותוכל לנקוט עמדה נוקשה מכפי שנוכל אנו לנקוט כאן. היא יכולה להרשות לעצמה למנוע עצמאות מאחת המדינות הקטנות שם.

אנו לא נוכל לקיים בשנת 1967 יחידה אוטונומית כזאת, כאשר לכל חצי אי קטן מעניק האו"ם חירות וכאשר שלוש-עשרה מדינות ערביות מקיפות אותנו סביב.

אין לי ספק שיש לנו ברירה בין שתיים ועלינו לשקול זאת: האם רוצים אנו במדינה ערבית נוספת? לי לא ברור מה רצוי לנו. נדמה לי שנוח לנו יותר שיהיה זה חלק מירדן, וזה לטובתנו יותר מאשר מדינה ערבית נוספת. מדינה כזאת לא תהיה מתונה יותר, לא יהיה לגיון ערבי שיחזיק ברסנה ויהיה עוד קול באו"ם נגדנו.

הענין התחיל בכלל מתכנית חלוקה שאושרה על-ידי או"ם. כאשר חלק זה של הגדה יהיה שיין לירדן - היא לא תוכל לדרוש תכנית חלוקה, כי היא אינה צד בדבר. אבל המדינה הפלשתינאית בשטח שחולק - פירושה הליכה אחורה לשנת 1948 על תביעותיה.

ישנה הברירה שהם יהיו אזרחים במדינתנו. אתה אומר שחמש שנים לא ניתן להם זאת. ומה יהיה בשנה הששית? היא אינה רחוקה. מסופקני אם אפשר להתעלם ממה שיקרה גם בעוד 25 שנים, אך איני מאמין שזה יתקיים חמש שנים.

יכולנו להחזיק בערבים כפי שהחזקנו בהם, כי נתנו להם שוויון פוליטי. אמרנו להם שהם אזרחים שווים בארץ והם למדו להשמיע קולם. ריסנו אותם והחזקנו אותם בממשל צבאי, אך היה כאן דבר יסודי כלפי פנים וכלפי חוץ.

אך האם זה הדבר היחיד? הרי קיבלנו בעצם על עצמנו, הדור שהתחיל זאת ושמיצג אותו כאן ראש הממשלה (ואני מעליה מאוחרת יותר - הרביעית), קיבל עליו שני תפקידים ולא ברור מה מהם קשה יותר: לכבוש את הארץ ולהיכבש לאומה. לא ראינו מראש את כל הקשיים שבתפקיד השני. מסתבר עתה שלכבוש ארץ - הקדוש ברוך-הוא עזר לנו. אבל לאין ארוך קל הדבר יותר מאשר להפוך את כל השבטים הללו לאומה אחת.

כאשר לא היה לנו עדיין משחק הביניים הזה עם הערבים, הרי עדיין ששת הימים הללו שמשו תעודה לא רק לצה"ל, אלא למשרד החינוך והתרבות, והם עצמם עשו גם כן משהו כדי לכבוש אותנו יחד, ונולדה האומה מחדש. אך שוכחים אנו את הקשיים והבעיות שהיו לנו וישנן לנו גם עתה. האם עתה הזמן להכניס לכל העניין הזה את חבית הדינמיט הזאת? הרי זו פצצה אטומית של שליש התושבים שיהיו ערביים, בעבודה, במשק, בחקלאות, ביצירת חקלאות, בתעשייה, בכנסת, במפלגות, במשחק המפלגות בין לבין עצמן. ויש כבר משחק מפלגות כאן, אחר ששת הימים הללו. על לוח השח-מט מונחים הכלים, אך עדיין לא התחלנו לשחק בהם. אני מכיר את היהודים ושחק-נשחק בהם והם יהיו פיגורות חשובות מאוד על לוח השח-מט. האם יכולים אנו להתעלם מכל זה ולומר דברים בפשטות כזאת?

לדיין: אתה למדת בנהלל ואני למדתי ב"חדר".
המגע הראשון שלי עם ישראל היה המשולח שבא מישראל ובחן אותי בחומש. לא ידוע לי אם הצלחתי בבחינה או אבא נתן תרומה יפה, ובזכות זו קיבלתי ממנו עט, בו קבועה זכוכית שמתחתה תמונת קבר רחל. תמונה זו עומדת נגד עיני כבר שנים. לכן, עניין קבר רחל ומערת המכפלה למדנו יום-יום מהבוקר עד הערב. קשה לעמוד נגד זה, אבל זה מחייב אותנו להכניס ארצה כך וכך ערבים. למערת המכפלה נדוניה של ערבים משלה. את קבר רחל אולי אפשר להוציא בלי נדוניה כזאת. ירושלים, שכם, לכל עיר הנדוניה שלה. על שכם לא התגבר אפילו ינאי. יעקב אבינו, כאשר שכב על ערש-דווי אמר גם הוא משהו בעניין זה, ולא דברי תהילה.

שר הבטחון מ. דיין:

אבל יוסף הלך ונקבר שם.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

הובילו אותו לשם.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

אם כן, נדון ונחליט שקברו של יוסף הצדיק שווה 250,000 ערבים. הלוואי ולא היינו דנים בכך עתה. איני בטוח אם נחוץ לנו דיון זה.

הזמן עושה שניים-שלושה דברים: הוא מכביד עלינו, כי כל חודש שיושבים אנו בשטחים אלה - אנחנו באמת ובתמים מתאהבים בהם יותר ויותר, זו ארץ יפה להפליא ומעוררת זכרונות ואסוציאציות.

אותו לילה בו ישבנו בכנסת - יכולים היינו להתאחד על כך שלוקחים אנו את ירושלים - האם עלה בדעתנו לדבר על שכמ? והיום שכמ היא העיר של יהושע בן-נון ולא של שומרון וסנבלט.

אני יודע שדברים אלה מכבידים עלינו. אף על-פי-כן איני יודע באיזה מצב נצטרך להחליט ולפעול וההחלטה שנקבל עתה - רבותי, לא היא ההחלטה הסופית והקובעת שנצטרך לקבל. היא תהיה קובעת בויכוח הפנימי שבתוכנו, בשביל אסיפות פומביות, בשביל עמידה או אי-עמידה, או בשביל עמידה כזאת או אחרת מול כוחות העולם, שנחשוב שנצטרך לקחת זאת בחשבון, כאשר נקבל באמת החלטה קובעת - היא אינה קובעת. כאשר מביאים את הענין לבירור, עלינו להביא לבירור את שני הצדדים של הבעיה. וכאן אצלנו יחס שונה לרמה: ביחס לרמה אומר אני: עלינו לעמוד ולעמוד ולא להחזיר את הרמה. שם לא קיימת בעיה של אוכלוסיה. הוא הדין כאשר מדובר בסיני. עזה היא בעיה

בפני עצמה.

אך בענין הגדה, במידה ומציגים את הענין - צריך להציגו ביושר ופירוש הדבר: להציג את הסכנות, המשיכה, ההתעוררות של רגשות עמוקים וכן אפשרות של רגישות מסויימת של מלחמות יהודים ביחס לשטח והסכנה החמורה כבר לדור זה וודאי לדור הבא, אם מקימים אנו עתה מדינה, בלי סיכוי לעליה גדולה, כאשר 40% מתושבי המדינה יהיו ערבים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

איני רוצה להציק לך, מר שרף, אך מה הצעתך?

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

אמרתי: אל נחליט עכשיו.

השר י. גלילי:

שר הפנים מציע להתיישב בבית הערבה. גם זה לא נעשה?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

התחלתי מירושלים, חברון, כפר עציון.

ראש הממשלה ל. אשכול:

לא רציתי להציק לך, אך אתה מחוייב להחליט.

שר החוץ א. אבן:

מה עם השר ארן?

ראש הממשלה ל. אשכול:

מר ארן, האם רוצה אתה לדבר עכשיו?

שר התחבורה מ. כרמל:

אני מוכן לדבר.

השר מ. כגין:

האם אנו מצביעים היום?

ראש הממשלה ל. אשכול:

ברור שלא.

שר החוץ א. אבן:

לא אכנס לניתוח מפורט של האפשרויות, אבל יש כמה עניינים קצרי-מועד, המתעוררים בסוגיה זו. אני סבור שכריא לנתח את האפשרויות השונות. למדנו את הצדדים השליליים של כל אחד מהפתרונות המוצעים. לכל פתרון יש צד שלילי, אך מאידך - אין שחר לומר שלא אמרנו דבר. אמרנו כל מה שרגילה להגיד כל מדינה חדשים אחר המלחמה. אמרנו, לדעתי, דברים ברורים ולפי שעה - מספיקים.

אמרנו שיש מפה של הפסקת האש ונקיים אותה. לא נחליף אותה, אלא אחר שייכרתו חוזי שלום, שיקבעו גבולות מוסכמים אחרים. אמרנו שאותם גבולות מוסכמים לא יהיו גבולות ה-5 ביוני; שמפה זו נעלמה ולא תשוב עוד. אמרנו שבכואנו לקבוע גבולות סופיים - נדגיש זכותנו לבטחון ושלום. אלה הדברים שאמרנו באו"ם ובכנסת והיא סמכה ידה על דברים אלה.

לדעתי, מה שלא נחליט מבית לגבי הפתרון הרצוי, אני חוזר וממליץ שלא נמהר ונפרד מהנוסחה שקבענו, שמפת הפסקת האש תישאר בעינה עד שיבוא השלום ובו ייקבעו הגבולות הסופיים.

יתרונות נוסחה זו רבים: (א) היא מאפשרת ישיבה ממושכת ללא לחץ בינלאומי מתמיד. אין לזלזל בנוסחה המאפשרת למדינה לשבת באזורים מוחזקים כאלה, העולים פי כמה על שיטחה המקורי, בלי להזמין חיטוט בינלאומי מתמיד. ולא רק זאת: אולי היה לחץ מתעורר אילו הערבים שינו את מדיניותם והודיעו שהם מוכנים לותר על איבה, מלחמה, לוחמה, הסתה, חרם. אולם הם, כפי שציינתי הבוקר, רחוקים מאוד מזה.

רצוי שהלחץ יהיה עליהם להגדיר את היחס שלהם אלינו ולא עלינו להגדיר את קווי-המפה שאנו רוצים לראותה בבוא השלום.

ישנו יתרון אחר: העמדה שלנו היום הולמת את הנוהג הבינלאומי: דרכו של עולם שכיבוש מתקיים עד אשר מושג שלום והסדר השלום הוא המפרט תנאי המעבר מכיבוש לשלום.

יתרון שלישי: יש גורמים המגלים הבנה לעמדה הזאת. אולי אין הדבר קשור, אולי יש לנו אפשרות לקיים לבדנו את רצוננו, אבל לפי שעה לא הראו ממשלות ישראליות יכולת של החזקת מעמד בבדידות מוחלטת. לכן, השיקול שהעמדה הקיימת שלנו נוחה להבנה בדעת הקהל ובמשפחת העמים - אינה מבוטלת.

ד"ר מ. בגין:

איך אתה משלב, בכל-זאת, את הודעתו של בנדי באזניך, ביחס לשטח זה של ישראל, שאמר: "יהיה עליכם למסור אותו לחוסיין"?

שר החוץ א. אבן:

אין שום לחץ עלינו למסור זאת לחוסיין. הוא היה הגורם היחיד שניסח נוסחה רביזיוניסטית לגבי גבולות, שצריכים להיות שונים מכפי שהיו, שצריכים להיות מוסכמים, שיבטיחו בטחון, ושהיא צריכה להיות פרי של מו"מ. אגב, גם אתמול חזר רוסטוב על הדבר שאמרתי שארצות-הברית מעולם לא הכירה בגבולות הקודמים של ממלכת ירדן. חזרו גם הדברים שמסרו לטיטו להגיד, שכל נסיגה ישראלית צריכה להיות לא לקווי שביתת הנשק, אלא לגבולות שטרם נקבעו.

אתמול פורסמה הודעה של שר החוץ של אוסטרליה באותו כיוון, שמוצדקת עמדת ישראל המחזיקה בקו הפסקת האש עד השלום שיקבע גבולות סופיים.

על-כן, לא רק שאין שום הכרח בינלאומי המחייב אותנו לומר: שטח זה נספח ועל אחר נותר; אני סבור שגם הודעה שעל שטח זה נותר והודעה ששטח זה נספח - שתיהן מיותרות מהבחינה שאני מציין.

אמנם הממשלה הסכימה בשעתה, ויש לי רושם שעניין זה השתכח לאחרונה, שאם כי לא תכריז על מדיניותה, היא תשחף כמה גורמים ידידותיים בדיעת הלך רוחה. מסמך זה חשוב, באשר הוא מוכיח כמה מתרחקים אנו מנקודת מוצאנו.

אני רוצה להזכיר שהממשלה יושבה על המדוכה ישיבות ממושכות ב-19 וב-20 ביוני ונתקבלו כמה סיכומים פה אחד, בהם הודרכו נציגויותינו בעולם ובאו"ם לאמור: לגבי מצרים וסוריה, להלן מדיניותנו, היסודית, שניתן לפרטה בשיחה, אבל לא בפרהסיה.

מצרים: ישראל מציעה לכרות חוזה שלום עם מצרים על-בסיס הגבול הבינלאומי, לצרכי הבטחון של ישראל. (לפי הגבול הבינלאומי נמצאת עזה בשטח מדינת ישראל. אבל לפי אותו גבול - אזור אל-עאריש אינו בשטח ישראל).

הבטחת חופש השיט בסואץ ופרוז חצי האי סיני. ועד חריצת חוזה השלום עם מצרים - תחזיק ישראל בשטחים שבהם מחזיקה היא כעת.

לגבי סוריה: ישראל מציעה כריתת חוזה שלום עם סוריה על-בסיס הגבול הבינלאומי וצרכי הבטחון של ישראל; פירוז הרמה הסורית, המוחזקת עתה בידי כוחות צה"ל. החלטה מוחלטת לאי-הפרעה לזרימת המים לישראל ממקורות המים של הירדן.

עד לכריתת חוזה שלום עם סוריה - תוסיף ישראל להחזיק בשטחים בהם היא מחזיקה כעת.

לגבי הגדה המערבית, הסיכום היה אי-סטטי, כי הממשלה טרם סיכמה את הדיון. יש רק לומר שישנן אפשרויות שונות, והן נתונות.

אין כאן שום סימן שיש להעלות את הדרישה בפרהסיה לפני כריתת חוזה שלום ולשים את הדגש על עובדה שאין להעלות על הדעת את החזרה לסטטוס הקודם, ולא לפרט בפרהסיה דברים אלה, אלא בשיחה בלבד. כלומר, אמרנו דברים כלליים לגבי גישתנו הכללית.

העלינו כמה דברים מפורטים יותר, שיתכן שנצטרך
עתה לעיין בהם: השאלה אם אפשר להבטיח בטחוננו ברמה רק על-ידי נוכחות
ישראלית שם. בזמנו דובר על פירוז בלבד.

שר הבטחון מ. דיין:

האמריקאים שינו מאז ועד עתה כמה הצעות. מר
בנדי, במשך החדשים, כאשר ראה שלא עומדים לחתום חוזה - אמר דברים אחרים. הוא
הציע הקמת מדינה ערבית כאן, ואחר-כך נסוג מזה, כי ראה שהענין אינו מתקדם.

שר החוץ א. אבן:

הוא אמר שהוא סבור שאנו לא נסכים לקבל זאת,
אבל נסיון זה מוכיח שגם חדשים או שנים לפני שלום יש מהפכה בהגדרת יעדים.
הנה, גם בדברים שנאמרו לפני חודש, יתכן שנרצה לעיין בהם מחדש, לאור הנסיון
שלנו בחדשים האחרונים.

העובדה שמר בנדי מגלגל רעיונות - אינה מחייבת
אותנו. זה אינו מחייב גם את ארצות-הברית; לכן, מדוע זה יחייב אותנו? הוא
אמר, שכאשר בדק את רעיון המדינה האוטונומית, אמר שהיא תהיה עצמאית ולא
תוסיף בטחון או בריאות או רווחה לעולם ולישראל. לכן, הם סבורים שהסיכוי
הטוב ביותר להגיע להסכם עם חוסיין.

ישנה עוד סיבה הנובעת מהדיון הזה: ברור
ששולחן זה, אין לו סיכום. כלומר, שמענו שלוש הצעות. ספק אם יש רוב לאחת מהן.
ישנה הצעה להחזיר את רוב הגדה לחוסיין; להקים מדינה ערבית אוטונומית; או
להעמיד את ארץ-ישראל על שלמותה בשטח ובאוכלוסין. מה יתרון לאדם המצביע

ויתברר כמה קולות יש בעד הצעה זו או אחרת? - איני יודע קולות שהם הקשר המחייב שינוי המצב הקיים. וכי מה ההקשר שיחייב שינוי המצב הקיים?

אני רואה שתי אפשרויות: (א) התגברות של לחץ עלינו, עד כדי כך שנגיע למסקנה, שרק על-ידי קביעת איזו עובדה נעמוד בפני הלחץ. וקביעת עובדה היא ויתור על עובדה. מי שאומר שטח זה כן ושטח אחר - לא; אך לא הגענו עדיין למצב כזה. ייתכן שנגיע גם לכך.

אפשרות אחרת: יופיע איזה שותף למו"מ וכאן המדובר בחוסיין, ואז באמת אי-אפשר להיכנס למו"מ עם גורם ערבי בלי לקבוע גבולות ואזורים בתוכם נציגינו יצטרכו לפעול.

איני יודע אם אפשרות זו רחוקה או קרובה. אני לא מתאר לי שהוא רחוק כל-כך, ואני מפרש אחרת את כינוס חרטום. ישנם סימנים המעידים שאחרי כינוס הפסגה - עלול או עשוי חוסיין להופיע ולומר שמוכן הוא לדון אתנו על הסכם, על יחסים. ואז צריך יהיה להיכנס לענין חלוקת השטחים השנויים במחלוקת.

השר מ. בגין:

מדוע דווקא חלוקה?

שר החוץ א. אבן:

אם ישנו משא ומתן, אזי מאה אחוז ואפס אחוזים - זו גם כן חלוקה. יתכן ונתבע אנו ממנו את מפרק, זה גם כן אפשרי. על כל פנים, קביעת הגבול בינינו וירדן תהיה לפי חוזה. אך כדי להגיע לכך - עלינו להיות מסוגלים לפחות למשא ומתן. אני חושש שקביעה פומבית של עמדות שונות עכשיו, קודם כל היא כבר מפרקת את האחריות הקולקטיבית. אני סבור שאותו תיאום

שהספיק לכנסת - יכול להספיק לכל פורום ישראלי אחר.

בכנסת הסתפקנו במה שאמרנו. איני סבור שישנה מסגרת אחרת, שכבודה ומשקלה מחייב שנאמר יותר מאשר אמרנו בכנסת. וזו המשמעות של ההצעה שרשמתי. עד אשר נגיע להסכמים אחרים והכרעות אחרות - קווי הממשלה יתנבאו לפי מה שאמרנו בכנסת, שאנו מקיימים את כל השטח הזה עד שיבוא שינוי.

לגבי בעיות שוטפות: איני סבור שהמצב הקיים של אי-ודאות, הוא הגורם לתסיסה בקרב האוכלוסיה הערבית. לשון אחרת: אילו אמרנו שהחלטנו להקים מדינה אוטונומית - איני סבור שהתסיסה היתה פוחתת. אילו אמרנו: החלטנו לספח, לאחד, להשלים את ארץ-ישראל כולה - איני סבור שהתסיסה תיחלש. היא היתה מתלקחת ואולי מסתייעת בתמיכה בינלאומית גדולה יותר מאשר עד עתה.

אם יש צורך בינתיים, ואני קובע גבול זמן די מוגבל, את התכסיס שאני מציע, לא להתחייב לגבולות מסויימים, עד סיום השלב הבא של המערכה המדינית - נובמבר-דצמבר - נקיים זאת. אם בינתיים יש צורך לעשות דבר, שהבטחון מחייב אותו - צריך לעשות את אותו הדבר. וזה אמור לגבי העמדת צבאות או בניית מתקנים. יש להיזהר יותר לגבי האחזויות אזרחיות, אלא אם כן יש החלטה מפורשת על-כך.

שר הפנים מ.ת. שפירא:

גם לא גוש עציון, חברון?

שר החוץ א. אבן:

אני מדבר על מקומות שהם הרחק מהגבול הקיים.
אבל אז שר הפנים צריך לנצור את לבו נגד כל
רעיון, שאותו שטח עומד להכרעה במו"מ.

איני מתנגד לכך שננתח את האפשרויות. אם ישנה
אפשרות של גבול בטחון עם יותר שטח ופחות ערבים - צריך לאמץ ולמתוח את הדמיון
בכיוון זה ויש כנראה כמה אפשרויות כאלה. בבקעת הירדן ישנם כמה שטחים שהבעיה
של האוכלוסין אינה מתעוררת בהם. אני שותף לחששות החברים שהביעו הערכה קודרת
לגבי יכולת העיכול שלנו של אוכלוסיה ערבית גדולה. וזאת, לא רק מבחינה
דמוגרפית וכלכלית, אלא גם נפשית. עובדה היא שלא גלינו הצלחה רבה ואמנות -
כיצר לחיות עם ערבים, אפילו לא עם אלה שבתוך המדינה. תהום הזרות מוסיף
להפריד בינינו.

ההצעה של מר בגין, עם כל היותה מושכת מבחינה
קרגיורפית - היא מפחידה מכל בחינה אחרת. המדינה ההיא לא תהיה יהודית, בעלת
אפוס או תרבות יהודית. הפרואקופציה הערבית תהיה משתלטת על כל חיי המדינה היא,
והיעוד היהודי שלה ישתכח. לעומת הנצחון האחרון שלנו - מסתמן כשלוננו,
בעובדה שישנם בארץ עתה שניים וחצי מליון יהודים, ולא ארבעה מליון.
עובדה זו מסמלת כשלוננו והיא אינה פחות אכזרית וקובעת מן העובדות הצבאיות
שקבענו. פירוש הדבר שיכולת עיכול הקליטה שלנו, מוגבלת על-ידי גורמים הרבה
ובתוכם - מיעוט מספרנו ודלותנו הדמוגרפית. זה לא אומר שלא נוכל לקלוט
אוכלוסיה רבה מכפי שישנה לנו עכשיו, אבל לא נוכל, לדעתי, להגיע למליון וחצי
ערבים, בלי להרוס כל הרעיונות עליהם אנו עומדים.

השר מ. בגין:

מה בכל-זאת תשיב למנדי כאשר תראה אותו?

שר החוץ א. אבן :

אני לא חייב לו תשובה, כי הוא לא ממונה עלי.
אני יכול להגיד לו שיש לנו פתרונות רבים,
ואומר לו שבמקום שידבר אתי על מפות, שיביא אלי את חוסיין. אם אומרים אתם
שאפשר להגיע להסדר שלום אתו - אזי במקום שתחטטו אתם בתנאי השלום - הביאו את
"הגוף הזה" למשא-ומתן ואז אנחנו והוא נקבע את הגבול. זה נאמר וזה יכול
להאמר שוב. איני סבור שיש תביעה נוספת מהם. כל עוד אינם יכולים להעמיד
אותו למו"מ - אינם יכולים לבקש מאתנו פירוט נוסף.

אלה תחומי הדיון.

אני משיב על השאלה המשתמעת משאלותיך: אלה
האומרים שזו אינה תשובה כאשר אומרים: איננו מחליטים - איני יודע מה הללו
מציעים שנחליט, שנסטה או נפגין מעבר לעמדה הקיימת.

ראש הממשלה ל. אשכול :

על כל פנים, כולם שווים כאן: אלה אינם
מבינים מה אתה מציע ואתה אינך מבין מה הם מציעים.

שר האוצר פ. ספיר :

אומר דברים לגבי הבעיה הערבית, שאני רואה אותה
גורלית ומרכזית; כי איש לא מציע לנו כיצד לגרש את הערבים, כיצד להוציאם
מכאן. מדוע אינו דומה המספר שלוש-מאות אלף למליון וחצי, לא רק באחוזים
ובמספר? הם יטביעו חותמם על המדינה במשך שנים - בזאת בטוח אני. אתן דוגמא
מהימים האלה: ישנו צבא, ישנם משפטים והם יודעים מה צפוי להם. היה העניין
בירושלים, היה העניין באל-עריש, שכם, בעזה. כאשר הם יהיו במדינה יהודית,

ולו גם בת ארבעה מליון נפש, ומספרם יהיה מליון וחצי והפרספקטיבה לעליית יהודים היא כזאת כפי שהינה, הרי מספר הערבים יגדל וילך. במאה העשרים בממשל אורחי, בעולם כפי שהינו עתה, המצב יתפתח כך שמקרים כאלה יהיו מעשה יום-יום. זה יסעיר ויערער את המצב במדינה ותהיה לזה השלכה חמורה על התושבים בתוכה. איני מדבר על כל יתר השטחים, עליהם דיברתי כבר: אנחנו נהיה להם למס-עובד עד שנביא אותם לרמת החיים שלנו. במדינה ישראלית, במדינה יהודית - פירוש הדבר לחיות על הר געש מהיום הראשון לקומה של מדינה זו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

כולכם תודו שברגע זה העניין לאה מאוד.

דזר י. גילי:

זה יתלקח בישיבה הבאה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יש לי רושם שחציים של חברי הממשלה לא יהיו נוכחים בישיבה הבאה. לכן, נדחה זאת לשבוע נוסף. ייתכן ונוכל לסיים בישיבה זו כמה דברים קצרים.

(בסוף הישיבה): - אני סבור שבשבוע הבא לא נחזור לעניין הגדול של

גורל הגדה. ניתן לזה לנוח קצת.

המשך הדיון נדחה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

התרעמתי פעם על השר דיין, שבישיבת ועדת השרים לענייני בטחון דיבר על ההתבצרות הצבאית בארבעה-חמישה מקומות לאורך הגבעות. אם איני טועה, בין אותן גבעות, בין פתח-תקוה ונתניה, שוכנים משבעים-שמונים אחוז מערביי הגדה.

שאלתי היא, אם אפשר בינתיים לאשר זאת ולאפשר לצבא לעשות מה שחושב הוא לנכון ונכון מבחינה זו. שמענו שהמדובר על ארבעה-ששה מקומות כאלה, ייתכן שכאשר ייבדק הדבר, יתברר שישנם מקומות שם האדמה צחיחה. המדובר על 4-5 ק"מ בכל מקום, ולא ייתכן שהדבר ייעשה ואחר-כך יקום חבר ממשלה ויאמר: מי החליט על-כך?

שר הבריאות י. ברזילי:

שר הבטחון הבחין, בצדק, בין שני דברים: בין חמישה-ששה מחנות צבאיים, שלגביהם אינו צריך בכלל לשאול אותנו, אלא קבע שהם דרושים לצבא לצרכי בטחון שוטפים. והדבר השני - אלה סידורי קבע, מתוך מחשבה שמה שלא יהיה הגורם הפוליטי - שם תהיה היאחזות של צה"ל והתיישבות בסביבה הקרובה. למקומות אלה תבואנה המשפחות, כלומר - זה סידור אחר לגמרי. זה יהיה מעין קו-מז'ינו של התיישבות לאורך כל הקו; וזאת למרות שיהיה פתרון מדיני אחר.

במידה ושואלים אותי כאן על חמישה-ששה מקומות, בהם היו בעבר מחנות הצבא הירדני, ועתה ירוכז בהם הצבא שלנו, ויתפוס עמדות שמירה - אין לי דבר נגד זה. אך אם שואלים אותי, כפי שנשאלתי, על האחזויות ומשפחות - איני חושב שניתן להשיב עתה בחיוב, בלי שסיכמנו את הדבר סופית

בינינו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

גם על זה אפשר לרצות לדבר. בעוד חדשים אחדים יבוא החורף ובחורף לא יוכלו החיילים להסתובב על הרי שכם בחופשיות. איני מכיר את האינסטלציה של המים הקיימת שם עתה. איני יודע כמה זמן ישהה שם צה"ל במצב הנוכחי. כמעט וניתן היה להניח שעוד מעט, חלילה וחס, נמצא עצמנו רצים אחרי חוסין ואומרים לו: "שמלה לך, קצין תהיה לנו. בוא, קח את הגדה ותן לנו לחיות..."

לכן, המצב הנוכחי עשוי להימשך זמן, שנה או שתיים. בעזה ובמקומות דומים צריך שיהיה קשר לאנשינו עם העמק או השפלה. ביחס לרמת הגולן - בהשוואה לישובים בעמק, איני בטוח שקיים הבדל רב אם הערבים ישבו כפי שיושבים הם, בלי כוח צבאי רציני. דובר כאן על בית-ספר, שצריך להעבירו למקום מסוים. אני מניח שגם ליד בית-ספר כזה צריך שיהיו טנקים. צריך שיהיה בידם נשק להגנתם. ואז מדובר על כבישים לקישור מקומות אלה לשפלה שלנו.

פחות מכל צריך להיות החשש והפחד בעד ההאחזות, כפי שהובע בחדר הזה. אך דומני שלא צריך להחליט על דברים אלה בבת-אחת, אלא נחכה חודש או שניים, ובינתיים נעסוק בדברים אחרים. אם אומר מישהו שעל כך אין צורך לשאול את השולחן הזה - הוא אינו צודק.

שר הדואר י. ישעיהו:

על המחנות הקבועים לא צריך לשאול.

ראש הממשלה ל. אשכול:

חשובים הקירות, או האנשים, הנשק וההובלה של
האספקה אליהם?

שר הבטחון מ. דיין:

אני מציע להחליט עתה. הדבר הרוחק למעשה ביחס
למחנות - אלה האמצעים, הבניה. לא תקציב, אלא דרכים ובניה מתאימה, כדי להפכם
מחנות קבע.

דבר זה כרוך ברשת טלפון, שפירושה מליונים
כבדים של לירות. זה כרוך בבניה, בסלילת כבישים. אמנם, אפשר לשבת באהלים כמה
חדשים, אבל אם מדברים על מקומות אלה לא בראייה של כמה חדשים - אין טעם להיכנס
לחורף זה ולעשות רבעי-דברים, אלא מפקדת פיקוד המרכז תשב במקום בו תוכל להיות
קשורה עם רשת הטלפונים.

מצד אחד אומרים שאין צבא ולא רוצים להחזיק
מילואים, ויהיה שם בית-ספר, לידו פלוגת טנקים, וזה יהיה משהו שיפגין ישיבתנו
שם. כי הרי איננו רוצים לברוח משם. נוכל להעביר שם קורס מ"כ, יהיה שם
טלפון ויקום בנין מתאים. אנו רוצים להבטיח קשר, שנוכל לעלות בטנקים לשם
ולהחזיק צבא בשטחים בהם נמצאים אנו.

במידה ונזנח ענין ההאחזויות ושיכוני קבע של
המשפחות, ונשאיר האלמנטים של הפקעת הקרקע - גם זאת לא ניתן לדחות. עתה הם
עדיין נמצאים בחצי שוק של המלחמה, ואנו מודיעים להם על הפקעת 4 ק"מ אלה. ככל
שעובר הזמן - יהיה קשה יותר להיזכר שוב בזה, עם כל הפרשנות הנובעת מכך. לכן,
אני מבקש לאשר את התכנית של חמישה בסיסים, שאחד מהם בגוש עציון, שם אומרים
אנו שהאדמה כולה שלנו וארבעת האחרים - עם הפקעת הקרקע, למבנים, לכביש

שבמקומות הדרושים יחברו אותנו לא דרך שכס וג'נין, אלא בקו ישר יותר לשפלה. ואז ניגש לתכנון. תהיינה בעיות תקציביות, אך זו פרשה אחרת.

שר האוצר פ. ספיר:

אפשר להחליט בדרך הלגלית ביותר שרוצים אנו לשבת קבע בגדה. אי-אפשר שלא נחליט ונעשה דברים הפוכים. איני כולל בזה את השאלה - כיצד צריך לשבת הצבא וכיצד עליו להיות מובטח, היכן הטקנים צריכים להיות וכו'.

שמעתי את ההצעה, וראש הממשלה אמר שרוצה הוא להרוויח בינתיים משהו, בין הזמנים. אך על-ידי קביעת עובדה אחת ושניה ושלישית - אתה קובע מדיניות. באותה מידה שישנם אנשים הרואים חזונם לשבת על הירדן, אני רואה חזון בלהות כאשר מליון וחצי ערבים מצויים במדינת ישראל. זה לא פחות מאשר החזון של הישיבה של הגדה המערבית.

לא ייתכן שנשב ונדון בנושא מסויים ויעשו דברים שיקבעו עובדות אחרות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

השאלה העומדת עתה להחלטה היא: להקים את חמשת הבסיסים הצבאיים, שלא יעשו רושם על חוסיין שהיהודים עצמם הופכים את הענין למסחר, אלא מדובר בענין זמני וכו'. אין הכוונה להתיישבות, ואיננו אומרים דבר, אם מסכימים או אין מסכימים לזה, אין המדובר על ירדן ולא על כל נושא אחר, מלבד ענין הבטחון. כל יהודי וכל גוי טוען עתה שזכאית ישראל להגן על התיישבות היהודים בשפלה. זה דבר שצריך להבטיחו בכל תנאי שהוא ואיני רואה כל הבדל כאן, וכי במה שונה השרון מכל שטח אחר, שאחר המלחמה שהיתה, כפי שהיתה, לא נבטיח לפחות דבר זה?

על כל פנים, ההצעה הזאת היתה ועדיין איננו מסכמים את העניין. נחכה שניים-שלושה חדשים להחלטה סופית. על כל פנים, לגבי המקומות שהזכיר שר הבטחון - מתפלא אני שמר ספיר הגיב כפי שהגיב.

לא הייתי רוצה ששר הבטחון יעלה באיזה מקום טנקים ואנחנו לא נדע על-כך. אם עושים זאת בפתח-תקוה - אין זה מעניין אותי, אבל כאן הרי משחקים אנו בעניין רציני והדבר ברור לכולנו. זה משחק באש ולכן צריך לקבוע אם עולים או לא עולים אנו. במידה וישנם מקומות מוכנים לכך - מצויין הדבר. אבל אם מקומות אלה טעונים שיפוף, תוספת - צריך להחליט על-כך. ייתכן שבכמה מקומות ישנה אספקת מים סדירה. כל אלה הינם דברים הטעונים בדיקה. השאלה אם רוצים אתם שנחליט על כך היום.

השר מ. כגין:

אני מציע לאשר הצעת שר הבטחון ולהחליט על כך

היום.

השר י. גלילי:

שר הבטחון הביא לועדת השרים לענייני בטחון הצעה שלמה. שכללה בסיסים, שיכון למשפחות הסגל (בעיקר לגבי העברת בית-הספר), כבישים מחברים למדינה והאחזויות.

אני מבין שהיום, בישיבה זו של הממשלה, היא נמנעה מבירור ממושך וכדי להציל את עניין הבסיסים - שר הבטחון ויתר לגבי ההחלטה היום על סעיף האחזויות והמשפחות. כיון שכך, אני מציע שנאשר את הצעת שר הבטחון עד עת מצוא. שהרי הצעדים הנוספים המדברים על משפחות והאחזויות

קשורים בדיון הכולל ונחזור אליהם בהמשך הדיון. לעתה עתה נאשר את הצעתו היום. אם החלטנו שבאין שלום איננו מזיזים את ההחלטות ושר החוץ אומר: מפת שביתת-הנשק, הרי עליה בלבד אי-אפשר לסמוך לגבי הגנת המרחב ולשוות לזה אופי של קביעות ולא ארעיות - הרי בעיני האוכלוסיה, באם תראה בזה אורחים נוטים ללון - תהיה זו סיבה נוספת למרי והתמרדות. על-כן בין שמסכימים להנמקה שלי ובין שלא מסכימים לה - אני מציע לאשר בישיבה זו הצעת שר הבטחון.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

השר גלילי דיבר ובסוף - תיקן דברי עצמו. באמרו "וכדי לא להשאיר אצל האוכלוסיה רושם שאנו במצב של ארעיות".

אני אומר כך: זו ארגומנטציה אחרת לגמרי. מדוע השר פנחס ספיר התנגד לכך? - כי יש לו עמדה אחרת ביחס לארעיות. מדוע שאלתי שאילתה בבוקר ביחס למו"מ כלכלי שהתנהל כאן? כי זו יצירת עובדות של קונדומיניום בינינו וירדן על הגדה, ואיש לא החליט על קונדומיניום. בצורה כזאת יוצרים עובדות.

השר י. גלילי:

ישנה גם עובדה של ואקום.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הויכוח המדיני שלנו מתנהל בהפסקות כל כך מרובות. אולי הגיע הזמן שנקיים השבוע ישיבה נוספת ועוד ישיבה, ונסכם עמדתנו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אי-אפשר לבקש שאילתא ולנאום נאום ארוך.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

למדתי ליד שולחן זה, שהשאלות הן למעשה הנאומים הארוכים ביותר שמשמיעים כאן השרים. אני מציע לסיים השבוע את הדיון בשאלה זו.

השר מ. בגין:

רבותי, אחת מהשתיים: אילו ידענו שעומדים אנו להחליט וההחלטה תיפול, נניח, בשיבה הבאה - ניחא. הקמת הבסיסים הללו יכולה לחכות שבוע נוסף. עד כמה שהבינותי - חלק ניכר מחברי הממשלה נוטה לא להחליט עתה. פירוש הדבר שהדיון נדחה למספר חדשים, ולא לשבועות. עשיית פעולה זו שלב בסיכום שחלק גדול מחברי הממשלה לא רוצה בו, פירושה - דחיית ההחלטה בנושא המחייב החלטה מהירה. הגיון זה נראה לי פגום קצת. לכן, ניתן להצביע היום פעמיים: (א) האם ההצעה של שר הבטחון תלויה בדיון הכולל; (ב) להכריע אם מקבלים או לאו את הצעתו. אני מציע לקבל אותה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ידוע לכולם על מה המדובר.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

שאלה לי אל חבר הממשלה גלילי: האם ההצעה שאתה ממליץ עליה באה במקום ההצעה שאתה מסכים לה, שיגאל אלון העלה, בנושא גבול הירדן?

השר י. גלילי:

בהחלט לא.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם נחליט בחיוב, הרי לא החלטנו עדיין שום החלטה
תקציבית.

שר הבטחון מ. דיין:

אם ההצעה שהצעתי תתקבל - מכל מקום, בסיסים
צבאיים לא יהיו במקומות אחרים. הצבא לא יקים שתי סדרות של בסיסים צבאיים.
ראש הממשלה שאל את הרמטכ"ל: בסיסים - הרי היינו-הך להקים על קו הרכס או
לאורך הירדן? הרמטכ"ל השיב בשלילה, כי אם מדובר על בסיסים - הם צריכים
להיות על קו הרכס. כמובן שלא ייגרע מהבטחון אם תהיינה התיישבויות לאורך
הירדן. אבל אם יוחלט על חמישה בסיסים - הצבא לא יעשה שורת בסיסים אחרת.
התיישבות והאחזות - זה ענין אחר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הושמעה כאן ההערה שעדיין לא החלטנו החלטה
תקציבית בענין זה, כי הדבר מחייב בדיקה ועמל רב. עד אשר תהיינה תכניות -
יעברו חדשים ואת זאת צריך לקחת בחשבון כשניגשים להחלטה. הייתה הצעה של
השר שפירא לדחות גם ענין זה לשבוע הבא.

מי בעד זה, שאת ענין הקמת בסיסי הצבא על רכסי
ההרים לאורך הגדה, חמישה בסיסים, נאשר עתה?

11 קולות - בעד.

מי תומך בהצעת השר שפירא?

4 קולות - בעד.

מי בעד הצעת השר שפירא?

5 קולות - בעד הצעת השר שפירא.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

ההחלטה מתקבלת, תוך הסתייגות, שעדיין אין לזה

אישור תקציבי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

כן. זה הרי יכול "להרוג" את העניין.

- - - - -

מ ח ל י ט י ס:

(ב-11 קולות) לאשר הקמת חמישה בסיסי קבע של

צה"ל על רכס ההרים בגדה המערבית (כמוצע על-ידי שר הבטחון), כולל הפקעת הקרקע וסלילת הכבישים הדרושים לשם ביצוע החלטה זו.

ההחלטה הנ"ל אינה כוללת אישור התקציב הדרוש

לביצועה.

(5 קולות בעד ההצעה לדחות את ההחלטה בעניין

הקמת בסיסי צבא, עד לגמר הדיון על גורל הגדה המערבית).

755. קיום החלטה מס. 729(ג) מיום ז' באב תשכ"ז (13.8.67)

ד"ר י. גלילי:

ברצוני לעורר בעיה הקשורה בנושא בו דנים עתה, והיא בעיית ה-31 באוגוסט, היינו: היום בו ייתם הזמן בו הסכמנו להחזיר תושבים מהעבר המזרחי של הירדן לגדה המערבית.

הסימנים מלמדים: (א) עד אז יחזור רק מספר קטן של פליטים, כלומר, רק חלק מאלה שרוצים לחזור; (ב) יפעילו עלינו לחצים כבדים, על-מנת לתת ארכה נוספת להחזרת הפליטים.

אני מחווה דעה שאיננו יכולים להסכים לתת ארכה נוספת. הקשבתי עתה ואזני הבחינה שתי תשובות: האחת של שר המשפטים, שאמר שישנה החלטה על כך ומן ההערה הזאת משתמע שההחלטה הזאת עומדת בתוקפה. אני שומע גם הערה של שר הפנים האומר: דייה לצרה בשעתה.

אני מניח שמהערה זו יכול להשתמע מוסר השכל אחר. כל אשר רוצה אני לומר הוא, שאם רוצים אנו להיות מוכנים לקראת הלחצים ולעמוד בהם - הדבר הזה מחייב פעולה מקדימה. אני משבח בעניין זה הודעת שר החוץ עוד ביום ו', בה הבליט את התפקיד השלילי שממלאה ממשלת ירדן, בכל הנוגע להסתת החוזרים לשמש גורם שלילי בתוך המדינה.

אסיים דברי ואומר לכל הגורמים במדינה, בין אלה הבאים בדברים עם מדינות העולם והעתונות - שישנה חשיבות גדולה לעניין, אם העתונות, בייחוד עתונות החוץ, תקבל הכשרת קרקע לכך, שאין בדעתנו, לאחר התאריך של ה-31 באוגוסט, לתת ארכה נוספת לחזרת תושבים מהעבר השני לגדה המערבית.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מניח ששתיקת כולם - כהודאה נוספת.
איני חושב שיש כאן מישור הסבור שתאריך 31
באוגוסט אינו סוף פסוק בענין החזרת הפליטים. על כל פנים, זו ההחלטה שקיבלנו
ועליה התחייבנו עד עתה.

שר החוץ א. אבן:

למרות הכתוב בעתון - "הצלב האדום" לא פנה
אלינו בענין זה. אציע שהסברתנו תהיה כזאת: נעלה את הנימוק, שמה שהבטחנו -
הבטחנו וקיימנו. מה שעשינו - עשינו. כל עניין נוסף - הוא לדיבור או הסדר של
משא-ומתן ישיר לשלום. כל הבעיות הנוגעות לירדן, כמו המקובל בין מדינה למדינה,
כך עומד הדבר גם כאן.

השר מ. בגין:

יש לשקול זאת.

שר החוץ א. אבן:

הצעתי זאת לשקול.

השר מ. בגין:

מחר מתקיימת ישיבת ועדת ההסברה. אפשר לדון בזה
שם.

להלן נוסח האיגרת:

הישיבה נועלה בשעה 18:30

FROM SECGEN:

I WISH INFORM MEMISRAEL THAT FURSUAUNT TO ITS
OFFER MENTIONED PARA MY REPORT MOABIT 27/ADD/7930/S AND BECAUSE OF URGENT
NEED OF COS UNTSO AND STAFF FOR FACILITIES WHICH ARE AVAILABLE THEM ONLY
AT GOVERNMENT HOUSE I AM AUTHORIZING COS AND STAFF AS OF DATS THIS LETTER
MOVE BACK INTO THEIR HQ ON BASIS EXCHANGE LETTERS BETWEEN PERMANENT
REPRESINTATIVE ISRAEL AND MYSELF WHICH TOOK PLACE 4 JULY AS REPORTED
MOABIT 20/ADD/7930/S.

THE AREA AS ENVISAGED BY MEMISRAEL TO WHICH
BULL AND STAFF WOULD NOT RETURN FOR THIS PURPOSE IN EXCLUSIVE USE WOULD
COMPRISE GOVERNMENT HOUSE. A SURROUNDING AREA OF APPROX 44 DUNAMS AND ALL
THE BUILDINGS WITH FULL ACCESS TO AND PROTECTION FOR THE ANTENNA AND THE
VHF BUILDING AND MAST WHICH ARE OUTSIDE THER AREA BEING RETURNED. THIS
ACTING IS TAKEN BY SEGGEN AS A PRACTICAL STEP ONLY AND IS WITHOUT REGARD
TO THE EFFECT UPON THE INTERESTS AND POSITION OF UN CONCERNING ITS
PREMISES AT COVERNMENT HOUSE AS EXPLAINED IN MY REPORT TO MOABIT
27/ADD/7930/S.

REPLY RAFAEL: HAVE HONOR REFER OUR LETTER

TODAYS DATE CONCERNING GOVERNMENT HOUSE IN JERUSALEM AND TO CONFIRM THAT
MEMISRATL IN PURSUANCE LETTER 27 JULY IS ENABLING BULL AND STAFF RETURN TO
GOVERNMENT HOUSE AND THE SURROUNDING AREA AS OUTLINED IN OUR LETTER. PLAN

OF THEIR AREA CONCERNED WILL BE PRESENTED SHORTLY.

REPLY BY AMBASSADOR CIDEON RAFAEL:

I HAVE THE HONOUR TO REFER TO YOUR LETTER OF
TODAY'S DATE CONCERNING GOVERNMENT HOUSE IN JERUSALEM AND TO CONFIRM THAT
THE GOVERNMENT OF ISRAEL IS ENABLING GENERAL BULL AND HIS STAFF TO
ESTABLISH THEIR HEADQUARTERS IN GOVERNMENT HOUSE AND THE SURROUNDING AREA
FOR THE PURPOSE OUTLINED IN MY LETTER OF 29 JUNE 1967.

WE ARE PRESENTING HERewith A PLAN OF THE
PROPERTY CONCERNED".*

*ENCLOSED DOCUMENT WILL DELINRATE EXACT MAP
AND BESCRIPTION OF THE AREA IN ACCORDANCE WITH LAND REGISTRY.